altare pedũ vsum recipit.

soris meritis confisus, spe recuperandæ illic sanitatis ad eius sepulchrum aduectus est, vbi cùm continuis tribus diebus se ad altaris crepidinem abiecisset, ipsiusq; suffragia postulare non destitisset, quam à Deo optauerat, sanitatem eius famuli intercessione est consecutus. In cuius curatione hoc admirandum fuit, quòd redeunte sospitatis vigore, tanto calore, quamuis hyems esset, æstuaret, vt interulam, quam erat indutus, abijceret, & nudus quasi permaneret. Qui tantus calor post recuperatam sanitatem se, etiam remisit. Sed ipse etiam, vt & Deo & sanitatis largitori iugiter gratias referret, eius se ecclesiæ mancipauit, & seruitium ei exhibens vsque in hodiernum diem apud nos degit.

Author Lo cedêsis monachus.

Alter idem debilis pedibusq; captus, ad eius sepulchrum curatur.

EODEM etiam tempore, eandem eius opem, sed grandæuus vir, cuius nomen Fleti, vtriusq; etiam pedis offi- XIV.
cio destitutus, vt genibus manibusque se sustentare cogeretur, expertus est. Atque is etiam eius patrocinio ad sacri corporis sepulchrum ad pristinam eeleritatem reuocatus, in eadem adhuc ecclesia degens, Domino Deo & S. Bononio non cessat gratias referre, & quicquid seruitij potest, in ipsius ecclesia Deo seruientib. fratribus deuotè exhibere.

SED comitissa etiam Waria Comitis Wilhelmi vxor, ad ecclesiam, in qua sancti viri corpus humatum erat, XV.
oratura veniens magno comitatu stipata, ad eius altare Missas celebrari curauit: Interuenit autem mendicus quidã, filium in scapulis gestans, cuius pes & manus sinistri lateris paralysi aruerant, sibi atq; filio stipem rogans. Quem illa cùm clausis pietatis visceribus repelleret, etiam acerbè & duris verbis aggressa est, non sibi tantas copias esse, quæ omnibus, qui à se quicquam rogarent, sufficerent: Iret potiùs & sancto Confessori Bononio filium sisteret, & pro eius incolumitate Dominum deprecaretur. Scilicet Psalmographus hoc appositè expressit: Tibi inquiens, Domine derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Sed ille tamen, quod fuit monitus, exequi non distulit. Filium siquidem in genua prouolutus post fusas ad Deum preces ex scapulis, quibus gestabatur, sumptum prope sacri corporis tumulũ prostrauit, ac tum ad petẽdas eleemosynas ecclesiam peragrauit. Adest euestigiò, opitulantibus almi Confessoris meritis puero diuina bonitas, & cui eleemosyna fuerat negata, vt olim claudo ad portam templi sedenti, aurum & argentum, ità auro carior membrorum sanitas donatur. Quo viso miraculo, plausus atq; exultatio ad laudem & gloriam omnipotentis Dei eiusque Confessoris subsecuta, ad quam præter cæteros accurrit etiam pater. Quid ergò & quomodò actum sit exquiritur: neq; Comitissam hoc, quemadmodùm gestum esset, referre piguit. Sic omnipotens Dominus, qui omnia admirabili dispensatione gubernat, palàm hoc miraculum mundo voluit inclarescere, cùm ad serui sui venerationem atq; celebritatem amplificandam, tum quia, testante scriptura, signa infidelibus dantur, vt ab infidelitate declinantes discant sperantes in Domino, non deficere omni bono: cui per omne æuum laus est atque gloria sempiterna.

Psalm. 9.

Actor 3.

Itèm paralyticus.

AN. 400. *SANCTI PATRIS NOSTRI GERMANI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI ENCOMIVM, IN ADORATIONEM VENERANDAE ZONAE sanctissimæ Deiparæ, & in depositionem sanctarum fasciarum Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, necnon in Encænia templi, in quo illa deposita fuerant. Habetur in Simeone Methaphraste.*

AVG. 31. *Psalm. 68.*

LORIOSA dicta sunt de te, ciuitas Dei: nobis diuinus Dauid cecinit in spiritu: reuerà ciuitatem, de I.
qua gloriosa dicta sunt, apertissimè vocans ciuitatem magni Regis. Quænam ea est? Existimo eum manifestissimè & sine vlla contradictione dicere eam, quæ verè est electa, & omnibus superior, non domorum excellentia, & altitudine excitatorum ædificiorum, sed diuinarum & sublimium virtutum magnitudine & puritate omnibus antecellentem, Mariam nulli penitùs culpæ affinem, & castissimam Deiparam. In qua, qui verè est Rex regum & Dominus dominantium, habitauit, vel potiùs, in qua plenitudo totius diuinitatis habitauit corporaliter.

Maria, præclarissima ciuitas & domus Dei.

HÆC verè gloriosa ciuitas, hæc Sion, quæ percipitur intelligentia Hanc, vt arbitror, Dauid prædixit diuinus. II.
Quòd si quis eius quoquè domum, gloriosam vrbem vocauerit, non alienum à vero & honesto dixerit. Si enim ij, quorum nomina in terris celebrata sunt, diuturno tempore nominis memoriam conseruant: aliorum autem, quorum ne nomina quidem fas esset labijs proferre, columnæ, & templa, & simulacra vsq; in hodiernum diem, etsi nomine tantùm, sunt tamen extensa, & ipsi tanquàm adhuc superstites, resonant in auribus simpliciorum: quid dixerit quispiam de gloriosissima & laudatissima Virgine, quæ est omni ex parte intemerata, & nulli culpæ obnoxia? Nam si ea appellata est ciuitas animata Regis Christi, meritò illius quoq; templum sanctissimum, cuius dedicationem hodiè celebramus, est & nominatur ciuitas gloriosa. Ciuitas non terrestris, & mortali Regi in ciuium numerum ascribens eos, qui parent eius ditioni: sed cælesti, qui transmittit ad vitam æternam, & præbet regnum suum ijs, qui ipsum sequuntur.

Dedicatio templi.

ENCÆNIORVM autem nomen, id est, dedicationis, ô reuerendi auditores, nè recenter factis ædificijs, & III.
modò coagmentatis constructionibus existimetis solùm contineri: sed eam etiam, quæ in spiritu fit, renouationem significare, per quam homo noster internus, cùm vetus & lacerum peccati exuërit indumentum, nouum pietatis induens, viuit in vitæ nouitate. Illis enim delectatur Virgo, ab omni penitùs macula aliena, qui virtutibus & secundũ Deum vitæ pio instituto renouantur. Sic castæ castis castè fruamur Encænijs: & tanquàm ad ipsam præsentem, & omnia videntem accessuri: ità ad venerandum eius templum accedentes, omnia componamus, & omnia mutemus in id, quod est melius, actionem & contemplationem. Nihil sit nostro die indignum, non ingressus pedis, non risus dentium, vt dicitur, non vestis ornatus tendat ad indecorum. Quid dico? Ipsas quoquè componamus cogitationes, & incessu eas esse Deo dignas ostendamus.

Encænia vt celebranda.

HÆC autem omnia præcedat etiam misericordia, qua Deus colitur, vt mente, anima & corpore, encæniorum IV.
intemeratæ Dei secundùm carnem matris diem nouo modò celebremus. Nam cum ea vnà quoquè elucet venerandæ eius Zonæ, & intemeratarum eius filij fasciarum Christi veri Dei nostri, depositio & adoratio: Zonæ, inquam, maximè venerandæ fasciarum preciosissimarum: Zonæ illius, quæ sanctissimum illud corpus constringebat, & Deum, qui in vtero celabatur, continebat: Zonæ illius, quæ Dei arcam pulchrè & honestè exornabat: Zonæ, quæ sæpe humectabatur ex guttis lactis intemeratæ Virginis.

Veneranda zona & intemeratæ fasciæ.

NEC existimet aliquis hoc esse absurdum ex ijs, qui lubenter reprehendunt, si ea, tanquàm animata alloqua- V.
mur, & ea bonis verbis & laudibus prosequamur. Si enim vas, quod vnguentum vel breui tempore continuit, co effuso, diù seruat odorem: quid dixerit quispiam de ea zona, quæ verè ineffusum & diuinum vnguentum, purissimum, inquam, & ab omni reprehensione alienum Deiparæ corpus diù inuoluit, & est complexa? Non seruabit in æternum odorem curationum: & eos qui cum fide & desiderio ad eam accedunt, bono odore implebit, non quod eneruat & effœminat, & est abijciendum, sed diuino, & omni ex parte venerando, quod acerrimè expellit vitia animæ & corporis? Et si vas, vt diximus, in animum, quod inanimum continuit vnguentum, scit esse eius qualitatis particeps, & grati odoris: quid dicemus de ea, quæ propinqua fuit animato Dei verbi habitaculo? Non accurremus? Non supplices humi procidemus? Non purgationem animæ & corporis ab ea postulabimus? Omnino. Quid verò? Non perindè ac viuam alloquemur, & ei laudum cantica afferemus? Id certè faciemus.

Egregium argumentũ à simili.

VI. O zona, quæ ijs, qui ad te confugiunt, das lumborum quidem mortificationem ad vitia, animi autem fortitudinem ad virtutũ operationem. O zona, quæ nostræ naturæ imbecillitatẽ adstringis & roboras: & inimicos nostros tam qui sub adspectum eadunt, quàm qui non cadũt, impedis. Sed quî mihi accidit, vt dum sanctissimæ cõpungerer desiderio, & impetu vrgerer orationis, obliuiscerer fasciarũ? Non mirũ. Dũ nam n. mater glorificatur, lætatur quoq; & voluptate afficitur filius. Quinetiam legi cedentes naturæ, etiamsi res sint supra naturã, matri primũ munus obtulimus. Neq; omninò id ægrè feret, qui est summè bonus Dominus. Cùm enim verè homo ex ea progredi ei visum sit, & eius appellari filius, nos nõ condemnabit imprudentiæ, quæ extitit secundũ hominẽ, is qui est summè misericors. Ecce quãtæ virtutis sit hæc sacratissima zona.

VII. Sed facta mentione fasciarum, rursùs reuertor ad illam, quæ Dominum peperit. Ea enim illas suis castis confecit manibus. Ipsa, vt infantem oportuit, magnum Dominum maternis manibus in his inuoluit. Ipsa cum ijs eum ferens in gremio lactabat, qui supra rationem præbebat omni naturæ spiritum & alimentum. Sed ô fasciæ, quæ liberatorem Dominum inuoluistis, & nostrorum peccatorum catenas dissoluistis. O fasciæ, quæ forten Dominum constrinxistis, & imbecillitatem nostri generis roborastis. O fasciæ, quæ fideles quidem custoditis & conseruatis: eos autem, qui contrà se habent, ligatis & prosternitis. Sed ô fasciæ & zona veneranda, tribuite sanctificationem, corroborationem & expiationem ijs, qui fide accesserunt ad sanctum hoc templum, & cum desiderio vos colunt, & adorant. Fasciarum Christi encomia.

VIII. O zona veneranda, quæ tuam ciuitatem circundas & contines, & conseruas à barbarica illæsam excursione. O zona preciosa, quæ Deum verbum, cùm esset in vtero, inuoluisti, & curationum benedictionem affatim illinc hausisti. O iucunda zona, quæ à corruptione alienæ Dei matris summè honesto corpori honestè appropinquasti, & illinc induisti incorruptionem, manens illabefactata, & aliena ab interitu: vt ad nos peruenit quæd im narratio veritati consentanea. Sed quid conamur ingredi adyta, & septa festinamus transilire, eis verborum honorem pro dignitate conantes tribuere, quod profectò ne Angeli quidẽ possunt facere? Sed veniamus rursus ad supplicationem. Item zonæ venerandæ.

IX. O veneranda zona summè venerandæ Dei matris, accinge lumbos nostros veritate, iustitia & mansuetudine. Fac nos hæredes æternæ & beatæ vitæ, & hanc nostram vitam interitũ obnoxiam conserua, nè eam lædant inimici, tam qui sub visum cadunt, quàm qui non cadunt. Tuam hæreditatem, tuum populum, ô intemeratæ zona intemerata, conserua rectos fide, saluos vita, quæ est secundùm Deum, & nullo damno & iniuria affectos. Habeamus te vires & auxilium, murum & propugnaculum, portum & salutare refugium.

X. Tu autem ô castissima & optima, & summè misericors Domina, Christianorum solatium, eorum, qui afflig untur, potentissima recreatio, paratissimum refugium peccatorum, nè nos relinquas orbos tua defensione. Nam si tu nos deseruẽris, quonàm confugiemus? Quidnam autem de nobis fiet, ô sanctissima Deipara, spiritus & vita Christianorum? Quomodò enim corpus nostrum, vitalis signum operationis habet respirationem: ità etiam sanctissimum tuum nomen, quod in ore seruorum tuorum versatur assidnè, in omni tempore, loco & modo, vitæ, lætitiæ & auxilij non solùm est signum, sed ea etiam procurat & conciliat. Nos protegas alis tuæ bonitatis: nos custodias tuis ad filium tuum & Deum intercessionibus: præbeas nobis vitam æternam, ô spes Christianorum, quæ pudore non afficeris. Nos, qui sumus egeni diuinorum operum & morum, per te nobis præbitas contemplati opes benignitatis, dicamus: Misericordia Domini plena est terra. Nos qui propter multitudinem peccatorum à Deo eiecti eramus, per te Deum quæsiuimus: & cùm inuenissemus, salui facti sumus. Potens ergò ad salutem est tuum auxilium, ô Deipara, & non indiget aliquo alio ad Deum intercessore. Hoc nos certò scientes, vt qui etiã, cùm sæpè petiẽrimus, experientia didicimus, te esse vehementissimam nostram defensionem: affatim postulandi sumimus occasionem, & in præsentia ad te confugimus tuus populus, tua hæreditas, tuus grex, qui tui filij appellatione exornatur & gloriatur. Videquid aut quinas tribuerit sanctissimæ Virgini. Psalm. 32.

XI. Non est reuerà finis tuæ magnitudinis, non est vlla satietas tuæ defensionis, non est numerus tuorum beneficiorum. Nullus enim est, qui saluus fiat, ô sanctissima, nisi per te. Nemo est, qui liberetur à malis, nisi per te, ô purissima. Nemo est, cui donum concedatur, nisi per te, ô castissima. Nemo est, cuius misereatur gratia, nisi per te, ô honestissima. Quamobrèm quis non te beatam pronunciabit? Quis non glorificabit? Quis non magnificabit, si non pro dignitate, at promptè quidem certè & alacriter, Te, quæ es glorificata: Te, quæ es dicenda beata: Te, quæ magnalia est consecuta ab ipso tuo filio & Deo, verè magna & admirabilia? Quamobrèm te laudant omnes generationes. Ecce quàm potentissima sit sancta Dei genitrix

XII. Quis post tuum filium ità generis humani curam gerit, sicut tu? Quis ità nos defendit in nostris afflictionibus? Quis tam citò præueniens, nos ab irruentibus liberat tentationibus? Quis in supplicationibus adeò pugnat pro peccatoribus? Quis ea, quæ corrigi non possunt, adeò repugnando excusat? Tu enim cùm habeas maternã apud tuum filium fiduciam & potentiam, nos, qui sumus condemnati, & non audemus intueri ad cæli altitudinem, tuis interpellationibus & intercessionibus ei efficis familiares, & das salutem, & ab æterno liberas supplicio. Quamobrẽ is, qui affligitur, ad te confugit. Qui iniuria afficitur, ad te accurrit. Qui est rebus asperis & aduersis implicatus, tuum inuocat auxilium. Omnia tua sunt admirabilia, ô Deipara. Omnia supra naturam. Omnia ingentia, & aliorum vires superantia. Propterea & patrocinium tuum maius est, quàm vt intelligentia comprehendi possit. Homines enim ipsos olim reiectos, expulsos, expugnatosq;, tuo partu reconciliasti, domesticos effecisti, filios & hæredes. Tu quotidiè peccatorum pelago fluctuantibus hominibus adiutricem manum extendens, eripis à fluctuatione. Tu nequissimi hostis contra seruos tuos inuasiones, sola tui nominis inuocatione sanctissima repellsẽ, tutos atq; incolumes seruas. Tu imploratores te homines, ab omni necessitate ex omnigenis tentationibus opportunè liberas. Quamobrèm ad templum tuum studiosè accurrimus, in quo cùm stamus, in cælo ipso stare nos credimus: in quo te celebrantes, in Angelorum choro versari nos existimamus. Ecquodnam genus hominum talis gloriæ diuitias assecutum est? talẽ opem, tale patrocinium possidet, quale Christianorum natio in te habet? Ecquisnam ex fidelibus venerãdam tuam zonam intuens, non statim animi iucunditate repletur? Quis feruenti animo ad eam procidens, honesta petitione inanis redijt? Quis tuum characterem inspiciens, non subitò angustias omnes oblitus est? Nôrunt qui ad venerandũ hoc templum tuum accedunt, in quo preciosam zonam reponi concessisti, & filij tui ac Dei nostri incunabula, quorum depositionem hodierno die celebramus: quanto gaudio, quanta delectatione, quanta hilaritate affici soleant. Non enim verbis explicari potest. O vas illud, ex quo recreationis manna nos, malorũ ardoribus arefacti, ebibimus. O mensa, per quam esurientes nos panẽ vitæ abundè adepti sumus. O lucerna, per quam, qui sedebamus in tenebris, magna luce illuminati sumus. Habes tu quidem à Deo ipso dignas & congruentes tibi laudes: sed nè, quæso, repellas hanc nostram indignam quidem laudationem, sed ex animo tamen tibi oblatam. Nè repellas sordidis labijs pronunciatam orationem, quam beneuolè tibi offerimus. Nè, quæso, tenuis & indignæ linguæ supplicationem reijcias: sed animum remetiens, peccatorum nostrorum remissionem nobis cõcedas, sempiternæ vitæ fruitionẽ, & omnium malorum liberationem. Respice de sancto habitaculo tuo circumstantem fidelem populum, qui cùm te Dominam & patronam habeat, huc conuenit, vt toto animo te celebraret. Diuina igitur protectione tua præsentem visitãs cœtum, ab omni calamitate & angustia, ab omni morbo & incommodo, atq; violentia liberatum, omni gaudio, salubritate & gratia prosequere, atq; in aduentu filij tui clementissimi Dei nostri, cùm assistemus omnes iudicandi, tu, quæso, vt maternam habens fiduciam, & maximam potentiam, valida illa manu tua ab æterno igne nos eripiens, fac vt sempiterna consequamur bona: gratia illius & benignitate hoc præstante, qui à te genitus est Dominus noster Iesus Christus: Cui gloria & Imperium nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen. Nota quid Catholici sentiant de matre Domini. Refugium peccatorũ & consolatrix afflictorum S. Maria. Non dubium, quin sanctis suis intercessionibus hæc præstet Deipara.

EVTHI-

EVTHYMII MONACHI ENCOMIVM IN ADORATIONEM VENERANDAE ZONAE SANCTISSIMAE DEIPARAE, ET FASCIARVM DOMINI, NECNON

in anniuersarium diem dedicationis Templi in Chalcopratijs, propter collationem sanctæ capsæ, prædicta continentiu. Habetur in Simeone Metaphraste.

AVG. 31. Zona sanctissimæ Virginis veneranda.

PROPOSITA est nobis hodiè ad adorandum, & spiritaliter celebrandum (ô purum mihi adiutorium) I. veneranda & insignis & colenda vel ab ipsis supremis ministris nostri secundùm gratiam, qui non potest comprehendi, patris, integra, intacta & incorrupta zona, suprà quàm dici potest, benedictæ & gloriosæ semper Virginis, & intemeratæ Dominæ nostræ Deiparæ. Cùm itaq; animas & corpora per virtutes, quæ reprehendi non possunt, & Deo dignæ sunt, nos omnes abluerimus, ità accedamus ad eius diuinum & suscipiendum, & quod supercœlesti loco non est inferius, templum. In quod quicunque, vt videt, ingreditur, tanquàm in cœlo quodammodò, perpetuos & indeficientes cultus, & glorificationes facit cum timore & cordis exultatione, maximè autem hodiè.

O miraculum inprimis nouum & alienum: quoniam post stupendam & lætam adorationem preciosissimæ & II. maximè regiæ, & Christo dilectæ zonæ, vel ipso, quod est in Eden, paradiso preciosius, vt diximus, hoc templum fuit dedicatum. In quo etiam Domini nostri Iesu Christi, qui est vnus ex supersubstantiali & increata Trinitate, repositæ sunt (ô mysterium, ô rem nouam & inauditam) quæ precio æstimari non possunt, & Deum decent, fasciæ, lucidæ & fulgenti zonæ coniunctæ. Et quis loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudationes eius? aut quomodò possem ego hoc duplici luce resplendens Festum, verbis exornare splendidis, primùm quidem vt Deo placeam, & ei, quæ eum peperit sine semine, & planè ineffabiliter: deindè etiam, vt prosim ijs, qui conuenerunt & iucundè exultant?

Psal. 105.

ATQVI vita quidem excelsa carens, quam conuenit habere eos, qui volunt scribere: (Primùm enim cœpit III. Iesus facere, deindè docere) quinetiam spiritali egens oratione, (oportet enim linguam habere theologicam, vt non opùs habeat aliò conuertere oculos, quàm ad viros diuinos, qui olim locuti sunt pulchrè & panegyricè) nihil aliud efficiam oratione, quàm molestia afficiam eos, qui conuenerũt, indecora verborum humiliate, & obscura, ac inornata dictione. Sed tamen viri fidelissimi implẽtes obedientiam, & eius, qui est diuinis repletus, eamus iã duplex ad festum laudandæ semper & beatæ Virginis. Dabit enim verbũ, inquit, Dominus euangelizantibus virtute multa.

Act. 1.

Psalm. 67.

AGE verò huic diuino, excellenti & iucundo diei nouum aliquod priùs comparemus & exæquemus spectaculum, & ità nobis orationem consequenter suppeditante ea, quæ sine vllis loci angustijs cepit, ac continuit consistẽs Verbum patris, adijciamus coronas encomiorum his, quibus est gratum festum & amborum festo afferamus ea, quæ est consentaneum. Quomodò enim propositis geminis, qui gaudium afferunt oculis, sole, inquam, resplendente, & Orientem illustrante, & luna cum splendidis stellis noctem obscuram illuminante, aut etiam duobus solibus orientibus nutu & prouidentia diuina, & à patre mota voluntate, est admirabile & ineffabile ijs, qui hîc adsunt, spectaculum: ità etiam, quæ nunc adest splendida & summa celebritas, in nos emittit radiorum micantia fulgura, & huius fidelissimi populi congregationem, tanquàm astrorum multitudinem penè innumerabilem, mittit ad templum eius, quæ est verè & propriè Deipara: diuinosque radios, odoresque, suauissimè spirantes effundit innumerabiles, & persuadet Deum promptissimo glorificare animo, quomodò ex terrigenis nemo fuerit elocutus. Non potest enim exhauriri eius bonorum scaturigo. Est perennis thesaurus eius miraculorum. IV.

Festũ zonæ Deiparæ virginis, & fasciarum Domini Iesu Christi.

SI enim, vt diximus, est dulcis & desiderabilis & eximius, & læta efficit corda oriens hic sol, qui est ad tempus, V. & est interiturus, etiamsi solus fuerit lucens & illuminans: quanto magis, putas, Christus sol iustitiæ nos illuminat iucundissima eius specie, & pulchritudine fruentes, per immateriales, inquam, glorificantes, & purissimas preces? Ego enim (inquit sapientia) eos, qui me amant, diligo. Qui autem diligit filium, & Deum & hominem Christum, diligit eum quoquè, qui ipsum genuit sine tempore, ante omnia sæcula, & ineffabiliter. Diligit verò etiam sanctissimum & paracletum spiritum, vt honore æqualem, & consessorem Patris, & filij, & vt qui ex patre quidem procedit, per filium autem ad omnem pium mittitur. Diligit autem simul (ô excellentem Dei œconomiam) eam, quæ ineffabili & stupẽda ratione in vltimis tẽporibus continuit vnigenitũ Verbum Patris, & quod cũ eo est expers principij. more loqui videtur.

Christus sol iustitiæ vt nos illuminet.

Prouer. 8.

De processione spiritus Sancti recentium Græcorum

HABVIT enim, habuit in vtero intemerata & impolluta Verbum illud, quod cælos constituit. Habuit in vtero eum, qui pugno omnia continet, & (ô castissimam, & nulli culpæ affinem, quam extimescunt intelligentes omnes hierarchiæ) gestauit in vtero eum, qui nec contineri, nec adiri potest ab vniuersa creatura, Deum perfectum & (Verùm quid tibi rei, ô benigne & clemens, cum mendicis & abiectis?) hominem perfectum, duplicem natura, vna autem consistentem persona. Non enim dicimus hominem Deificatum tanquàm in visione ac phantasia: Absit: sed Deum incarnatum, & hominem factum, qui totum illud, quod nostrum est, suscepit, dogmate nostro tenemus. Verbum enim (inquit tonitrui filius) caro factum est. Non quòd conuersum ac mutatum sit ex eo, quod erat Verbum, sed quòd præterea acceperit, vt caro fieret: non mutata diuinitate in humanitatem, sed cum propria suæ diuinitatis essentia, in propria persona Dei Verbi & consistentis, comprehendens etiam esse hominem. VI.

S Maria casta & impolluta, ac nulli culpæ affinis.

Iohan. 1.

Marc. 3.

HOMINEM autem dico perfectè. Quæcunque enim homo, & qualia homo, & si quid est homo, accepit vnigenitus, vt in perfecto suo homine vniuersam salutem, cùm Deus esset, efficeret, hominis nihil relinquens: nè pars relicta rursùs fieret esca diaboli. Non enim venit, vt mutaret naturam, carne indutus, vniuersorum Deus: sed vt eam reformaret, & efficeret puram à mutatione, vt etiam factum est. Quod enim fuimus, erimus, propter mysterium eius incarnationis eam, quæ ab initio erat, immutabilitatem accepturi, quam mihi & bonis omnibus perfecit, & corpus natura mundum reddens à peccato, & intelligentem animam, voluntatem habentem immutabilem. VII.

Christus nihil hominis reliquit, sed totum assumpsit hominem.

VNO autem verbo vniuersum dico mysterium. Neq; Deum nudum corpore, & ijs, quæ sunt corporis, Christum esse credamus, neq; nudum hominem absq; vera diuinitate, & ijs quæ sunt diuinitatis: (Vtrumq; enim apertè ostendunt doctrinam diaboli) sed Deum totũ, & eum ipsum absq; conuersione totius hominis accepisse essentiam, corde puro credamus ad iustitiam, & ore Apostolicè & paternè confiteamur ad salutem. Hunc ergò ante sæcula Deum, qui comprehendi non potest, qui refulsit in duabus essentijs & operationibus, vna autem, vt diximus, persona, & nobis in omnibus fuit assimilatus præter peccatum, peperit quæ est verum patrocinium Christianorũ, & propriè vereq; est Deipara: quæ est altior & superior quauis re creata, tam quæ sub adspectum cadit, quàm quæ non cadit: quæ est pura, impolluta, intacta Patris, qui nec videri, nec comprehendi potest, ab omni reprehensione aliena, & pulcherrima sponsa: quæ est in omnibus gloriosa & benedicta, & in bonitate & benignitate est incomparabilis, conuenienter ei, qui ex ea natus est Deus & homo, & nobis ad indeficientem proposita opem & salutem. VIII.

Rom. 12.

In Christo gemina natura & operatio, sed vna persona.

ET quis non hodiè (vt superiùs diximus) accurrit ad venerabilem zonæ, quæ semper lucet, & omni ex parte IX. resplendet, venerationem, & ad hanc longè clarissimam & illustrissimam eius ornatissimi & à Deo conditi templi dedicationem? Hodiè enim admirabiliter ambo simul sunt proposita ad lætitiam fidelibus, qui recte sentiunt, & qui

Festũ dedicationis ecclesiæ.

qui verè eam confitentur, & adorant veram Deiparam, vt quæ peperit superessentiale Verbum Dei Patris, qui nequit comprehendi. Et qui non est ità affectus, & non ità opinatur, vt paulò antè scripsimus, voces mutuantes ex paternis præceptis, sit anathema.

X. HODIE lætantur Angeli, gaudent Cherubin, gaudio afficiuntur Seraphin, Throni & Dominationes mente nobiscum exultant. Transilias, ô tu, pura mente æthera & cælum, quod illum superat, puris & castis oculis, & videbis vim eorum, quæ dicuntur. Nec mireris. Nam si studio & diligentia homo fit Deus, (inquit enim: Ego dixi, dij estis, & filij excelsi omnes) quid est incredibile, aut magnum, quòd quis versatus cum Angelis, quæ illic sunt bona, videat intelligentia, & in ijs se omninò extendat & oblectet? Abundè enim diuina gratia benignitatem suam iugiter effundit ijs, qui purè viuunt & Euangelicè. Ego enim (inquit meus Iesus) & Pater veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Vide ergò, vide quemadmodùm inhabitatio Trinitatis in hominibus maior fiat, quàm contemplari possimus. *Psalm. 81.* *Iohan. 14.*

XI. HODIE ergò à nobis quoq; honoretur zona, quæ est omninò à Deo maximè illustrata, & summè admirabilis, & valdè veneranda. Hodiè honoretur zona, qua succincta fuit laudatissima Deipara, & fraudulentissimum draconem per eam suffocauit, & nostri generis authores à graui reuocauit exilio. Hodiè honoretur zona, quam ipsum quoq; vnigenitum Dei Verbum ineffabiliter ex ipsa carne tectum, quomodò ipse solus nouit, tenuit, & est complexus, adhuc corporaliter propter ætatem se gerens pueriliter, & vt puer solet facere, balbutiens, & in materno gremio requiescens, & exiliens. Vides, vt antiquitas honoratit sacras reliquias.

XII. HODIE ipsi quoq;, inquam, primi Dei ministri, licèt non videantur, eam adorant, & maxima colunt veneratione, & arcanè vnà nobiscũ lætantur. Hodiè à nobis etiam terrenis adoretur, & magnificetur hæc zona ad gloriam eius, qui supra rationem fuit carne indutus: Et (ô mysteria, quæ comprehendi nequeunt) hodiè magnificetur zona ad laudẽ & honorem semper Virginis & Deiparæ Matię. Lætatur enim, cùm nos in his adspicit castissima Domina. Se enim ea re vera cinxit, vt credimus: & aras contriuit idolorum, & delubra gentium perdidit & comminuit, & cessare fecit immoderati sanguinis effusionem. Hodiè zona magnificetur, per quam aër fuit sanctificatus: cæli summè refulgent: Sol & Luna supra naturã suam nunc splendidè radios & mysticè emittunt: & vniuersus mundus, qui quatuor continetur finibus, renouatur & illustratur. Et gloria sit ei, qui nos implet in bonis omnib. ad gloriam suæ bonitatis. Virtutes zonæ Deiparæ Virginis.

XIII. HODIE glorificetur zona, per quam montes exiliunt, & tranquillum mare subridet placidè, omnesq; summè ditãtur, & lætitia afficiuntur, ad gloriam eius, quæ est semper virgo, & Dei mater. Hodiè zona glorificetur, per quam pulchri euadunt fluuij, & soli subiectam terram rigant, & fertilem efficiunt: Et gloria sit ei, qui eos regit, & nos in omnibus lætificat, & copiosè alit. Hodiè proponatur, honoretur & adoretur zona, quæ diuina virtute cælos superat, & resplendet plusquàm radij solares, manetq; integra & intacta plurimorum annorum curriculis, noningentorum, inquam, aut ampliùs. Nongentis annis zona incorrupta.

XIV. O Dei mysteria, quæ comprehendi nequeunt: ô dona eius, quæ non possunt inuestigari. Papæ tuam, ô intemerata, potentiam. Papæ tuam ad filium tuum absq; vllo intercessore fiduciam. Et quis, ô Domina, potuerit satis, vel aliqua ex parte laudare hanc præclaram, & verè semper colendam celebritatem? Et præbere quidem aures: Sum enim admirabilia dicturus. Nam vt scriptum inuenimus, in admirãda & semper resplendente arca, in qua est preciosa hæc zona recõdita, à tempore Archadij, qui olim imperauit in fide rectè sentiens, quiq; fuit filius magni illius, & qui virtutibus refulsit, Theodosij, hîc fuit reposita tricesimoprimo vltimi huius mensis: saluaq; illæsa impolluta, vt videtis, permansit vsq; in hodiernũ diem, nullo modo fœdata, aut offuscata, aut eius colore vllo modo mutato: sed resplẽdens supra niuem, & tanquã modò ex coccino laborata, sic est proposita, virtute sancti & viuifici & adorãdi spiritũs. Vltimum mensem dicit Augustũ more Græcorum.

XV. Et autem prompto & alacri animo flectamus genua, lachrymas fundamus præ lætitia, ante eam stemus, & fideliter omnes sanctificemur oculis, labris, frontibus, manibus, eam cum metu tangentes, & in altum extollentes, & sic dicentes: Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam. Vides enim, vides ante pedes pulcherrimæ tuæ capsæ nos omnes ardenter volutari, & tuum postulare auxilium, expectantes tuam defensionem, tuum in omnibus inuocantes patrocinium. Itaque vt, dum hic quidem manemus, nos protegas, supplicamus: rursùs autem, vt, cùm excedemus, in ædibus semper viuentibus & luminosis habitemus, obsecramus. Contrà autem nobis parcat tuus filius & Deus, perennibus tuis orationibus. Nihil enim est, quod tibi sit impedimento, ô impolluta Domina. Eccè enim post tuum festum preciosæ tuæ & adorandæ zonæ, huius quoquè tui templi dedicationem concorditer peragimus, vt qui simus serui & debitores, ô optima. Respice seruos tuos, respice. In te enim omnes spem nostram collocauimus, & in te viuimus, & gloriamur, & sumus. Scimus enim, scimus fore, vt non hac nostra frustremur expectatione, aut fallamur, & excidamus. Tua enim sumus hæreditas, ô impolluta, & ad te manè surgere & confugere, nunquàm nos piguerit. *Psal. 44.* Hæc Catholici piè tribuunt beatæ Virgini, sed post Deum.

XVI. AGEDVM verò populeelecte, & Deo grate, postquàm de veneranda & preciosissima zona pauca diximus, pro nostra quoquè dicendi facultate, nonnulla dicamus de Dedicatione, sicut vobis ante sumus polliciti. Dedicatur ergò hodiè templum Dei matris, quod est pulcherrimum & luminosissimum, & cælo potest æquiparari. Hodiè dedicatur templum maximè benedictæ Dei filiæ, in quo Anglorum exercitus assiduè ministrant, & circa semper splendentem, capsam cum timore assistunt, quòd & fasciæ Christi in ea sunt reconditæ, & hæc à Deo contexta zona eius, quæ peperit ineffabiliter. Gloria sit ei, qui nos in his affatim ditat, & refrigerat, & à multis malis liberat, nempe & ex incursione Barbarorum, & grauibus alijs quibusdam casibus. Dedicatio templi antiquitùs celebrata.

XVII. HODIE celebrantur encænia nostræ intemeratæ. Et quis ex viris terrigenis, & ea, quæ sunt Dei, scientibus, non exiliẽrit, & non præclarè supra niuem dealbatus fuerit, & animo & moribus mutatus? Ità enim in his erimus sine periculo, si maxime cum metu & tremore, & spiritali exultatione in id ingrediamur. Hodie templum dedicatur huius gloriosæ Dei matris, in quod ab Oriente & Occidente, à Septentrione & mari, omnes ardenter & fideliter confluunt, & spiritales cultus cum timore peragunt, & Deum ex corde non cessant glorificare à media nocte, atque adeò perpetuò prompto & alacri animo, assimilati Angelis & Archangelis. Hodie dedicatur templum Regis Christi matris, in quo omnis scriptura à Deo inspirata, & vtilis legitur ad vtilitatem animarum innumerabilium. Etenim ex quouis Christianissimo ordine in id magno studio confluunt Pontifices & Reges, Principes & magistratus, diuites & pauperes, immatura ætas, & piarum fœminarum caterua. Et hîc agnoscis priscam deuotionem.

XXIII. SED quis tuæ gloriæ loquetur magnalia, ô intemerata? Hodiè dedicatur templum sponsæ expertis nuptiarum patris, qui non potest comprehendi, in quo chori piorum & doctorum virorum in ordine assistentes, & indoctis nõ paruam præbẽtes vtilitatem summam accipiunt remunerationem. Qui enim abducit, inquit, indignum ab indigno, erit tanquàm os meum. Hodie dedicatur templum purum & integrum gloriosæ Dei filiæ, in quod etiam ij, qui sunt in montibus & speluncis, cursu venientes, ex bona fama ossa (vt dicit scriptura) pinguefaciente, amore amorem assumunt, & læti domum vadunt, semper Virginis Mariæ summum templum honorantes. Hodie templum dedicatur illius castissimæ, templis omnib. superius, in quo plurimi ex ijs, qui sunt polluti peccatis grauissimis, redeunt ad pietatem & summam puritatem, & fiunt æquales Angelis. Hodie dedicatur templum patrocinij & defensionis *Ierem. 15.* *Prou. 15.*

Chri-

Christianorum, in quo ij etiam, qui optimè viuunt, redduntur formosiores, & luce lucem accipiunt, exornati humilitate, qui Christum imitantur. Hodiè templum dedicatur laudatissimæ, & ab omni labe alienæ puellæ: in quod quicunq; ingreditur ex desiderio & fide, & ea enunciat, quæ ab eo facta sunt grauiter, & confitetur se amputaturum ea, quæ sunt molesta, statim (ô miraculum) inuenit solutionem, & cordis exultationem. Dixi enim, inquit, enunciabo contra me iniquitatem meam Domino, & tu remisisti impietatem cordis mei.

Psalm. 31. Multa miracula fiunt in Mariæ Virgini dedicata ecclesia

Hodie templum omni ex parte benedictæ & venerandæ adolescentulæ, & prophetarum coronidis, est dedicatum: in quo erigunturparalytici: qui non vident, visum recipiunt: & qui horrore ac febri laborant, curantur. Est enim semper perennis scaturigo eius miraculorum. Hodiè nos quoq;, qui huc accurrimus, ab innumerabilibus, & sibi inuicèm succedentibus afflictionibus, & turpissimis improborum hominum maledictis liberati, & tecti sub alis eius intercessionis, suppeditatam rationem, & sapientiæ cognitionem desuper à filio ex ea nato, per ipsam admittentes, cùm loqui iussi fuerimus, sine impedimento clamemus ex corde, clamemus: Nè assiduas nostras preces repudies, nè repudies, ô intemerata. Defende nos secundùm magnam & copiosam misericordiam tuam, ô Domina. Frange schedulam immensorum nostrorum malorum tuis, quæ nunquàm dormiunt, intercessionibus, ô optima. Nos ante finem concilia tuo misericordi & iusto iudici, filio & Deo. Sumus enim planè omni destituti fiducia & audacia, propter negligentiam & multitudinem peccatorum. Sed magnam vim habet, ô laudatissima, precatio matris ad filij conciliandam beneuolétiam, vt credimus. Cùm ergò habeas maternam & infinitam ad eum fiduciam, qui ex te sine fluxione ineffabiliter ortus est, nos quoq; fac bonorum æternorum participes, & ab omni graui hic & illic libera afflictione. Potes enim omnia tu, quæ es plusquàm benedicta & gloriosa: vt à te custoditi, & de te gloriantes, emittamus gloriam & gratiarum actionem in hoc venerando templo, & vbicunquè simus, patri, & filio, & sancto spiritui, nunc & semper & in sæcula, Amen. XIX.

Eccè quomodo beatã Mariam inuocat author.

Beata virgo Maria omnia potest

An. 630. *VITA SANCTI AIDANI EPISCOPI LINDISFARNENSIS ET CONFESSORIS, PER VENERABILEM BEDAM CONSCRIPTA LIB. III.*

Historiæ Ecclesiasticæ gentis Anglorum.

Avg. 31. Ex cap 3.

Sanctus Aïdanus ad Oswaldum Regem est de insula quæ vocatur Hu, destinatus, cuius monasterium magno monachorum pollens examine, in cunctis penè septentrionalium Scotorum & omnium Pictorum monasteriis non paruo tempore arcem tenebat, regendisq; eorum populis præerat. Quæ videlicet insula ad ius quidem Britanniæ pertinet, non magno ab ea freto discreta, sed donatione Pictorum, qui illas Britanniæ plagas incolunt, iamdudùm monachis Scotorum tradita, eò quòd illis prædicantibus fidem Christi perceperunt.

Ex cap 5. Ex Huensi monasterio §. Aidanus vocatur ad episcopatũ. Optimum doctrinæ genus, vt talis sit vita, qualis prædicatio.

Ab hac ergò insula, ab horum collegio monachorum, ad prouinciam Anglorum instituendam in Christo, II. missus est Aïdanus, accepto gradu Episcopatûs: quo tempore eidem monasterio Segenius Abbas & presbyter præfuit. Vndè inter alia viuendi documenta, salubertimum abstinentiæ vel continẽtiæ clericis reliquit exemplum. Cuius doctrinam id maximè commendabat omnibus, quòd non aliter quàm viuebat cũ suis, ipse docebat. Nihil enim huius mundi quærere, nil amare curabat. Cuncta quæ sibi à Regibus vel diuitibus sæculi donabantur, mox pauperibus qui occurrerent, erogare gaudebat. Discurrere per cuncta & vrbana & rustica loca, non equorum dorso, sed pedum incessu vectus, nisi si maior fortè necessitas compulisset, solebat: quatenus vbicunquè aliquos vel diuites vel pauperes incedens adspexisset, confestim ad hos diuertens, vel ad fidei suscipiendæ sacramentum, si infideles essent, inuitaret: vel si fideles: in ipsa eos fide confortaret, atq; [a] ad eleemosynas bonorumq; operum exequutionem & verbis excitaret & factis. Intantùm autem vita illius à nostri temporis segnitia distabat, vt omnes qui cum eo incedebant, siue attonsi, siue laici, meditari deberent, id est, aut legendis scripturis, aut psalmis discẽdis operam dare. Hoc erat quotidianum opus ipsius, & omnium qui cum eo erant fratrum, vbicunquè locorum venissent. Et si fortè euenisset, (quod tamen tarò euenit) vt ad Regis conuiuium vocaretur, intrabat cum vno clerico, aut duobus, & vbi paululùm reficiebatur, accelerabat ocyùs ad legendum cum suis, siue ad orandum egredi.

[a] Vacat misericordiæ operibus.

Ieiunium quartæ & sextæ feriæ antiquissimum

Cvivs exemplis informati tempore illo religiosi quiq; viri ac fœminæ, consuetudinem fecerunt per totum III. annum, excepta remissione quinquagesimæ Paschalis, quarta & sexta sabbati ieiunium ad nonam vsque horam protelare. Nunquàm [b] diuitibus honoris siue timoris gratia, si quæ deliquissent, reticebat, sed aspera illos inuectione corrigebat. Nullam potentibus sæculi pecuniam, excepta solummodò esca, si quos hospitio suscepisset, vnquàm dare solebat. Sed ea potiùs quæ sibi à diuitibus donaria pecuniarum largiebantur, vel in vsus pauperum, vt diximus, dispergebat, vel ad redemptionem eorum qui iniustè fuerant venditi, dispensabat. Deniq; [c] multos quos precio dato redemerat, redemptos postmodùm suos discipulos fecit, atque ad sacerdotalem vsque gradum erudiendo atque instituendo prouexit.

[b] Nõ respicit personã hominis §. Aidanus.

[c] Multos congregat discipulos.

Fertvr autem quia cùm de prouincia Scotorum Rex Oswaldus postulasset Antistitem, qui sibi suæq; gẽti verbum fidei ministraret, missus fuerit primò alius austerioris animi vir. Qui cùm aliquandiù genti Anglorũ prædicans nil proficeret, nec libenter audiretur à populo, rediẽrit in patriam, atq; in conuentu seniorum retulerit, quia nihil prodesse docẽdo genti ad quam missus erat potuisset, eò quòd essent homines indomabiles, & duræ ac barbaræ mentis. At illi, vt perhibent, tractatum magnum in concilio, quid esset agendum, habere cœperunt, desiderantes quidem genti, quam petebant, salutem esse, sed non recepto quem miserant prædicatore, dolentes. Tunc ait Aïdanus (nam & ipse concilio intererat) ad eum, de quo agebatur, sacerdotem: Videtur mihi, frater, quòd durior iusto indoctis auditoribus fuisti, & non eis iuxta Apostolicam disciplinam primò lac doctrinæ mollioris porrexisti, donec paulatim enutriti verbo Dei, ad capienda perfectiora, & ad facienda Dei sublimiora præcepta sufficerent. Quo audito, omnium qui considebant, ad ipsum ora & oculi conuersi, diligenter quid diceret, discutiebant, & ipsum esse dignum Episcopatu, ipsum ad erudiendos incredulos & indoctos mitti debere decernunt, qui gratia discretionis, quę virtutum mater est, ante omnia probatur imbutus. Sicq; illum ordinantes, ad prædicandum miserunt. Qui vbi tempus accepit, sicut priùs moderamine discretionis, ità postmodùm & cæteris virtutibus ornatus apparuit. IV.

1. Cor. 1.

Discretio omnium virtutum mater.

Ex cap 6. Optimè instruit Anglorũ gentem.

Hvius igitur reuerendissimi Antistitis doctrina Rex Oswaldus, cũ ea, cui præerat, gente Anglorum institutus, V. non solùm incognita progenitoribus suis regna cœlorum sperare didicit, sed & regna terrarum, plusquàm vlli maiorum suorum, ab eodem vno omnipotenti Deo, qui fecit cælum & terram, consequutus est.

Translato verò ad cælestia regna Oswaldo, suscepit regni terrestris sedem pro eo frater eius Oswinus, qui VI. vna dierum donauerat equum optimum Episcopo Aïdano, in quo ille quamuis ambulare solitus, vel amniũ fluenta transire, vel si alia quælibet necessitas insisteret, † via pergere posset. Cui cùm paruo interiecto tempore pauper quidam occurreret, eleemosynam petens, desiliens ille præcepit, equum ità vt erat stratus regaliter, pauperi dari. Erat enim multùm misericors, & cultor pauperum, ac velut pater miserorum. Hoc cùm Regi esset relatum, dicebat Episcopo, cùm fortè ingressuri essent ad prandium: Quid voluisti, domine Antistes, equum regium, quem te conueniebat proprium habere, pauperi dare? nunquid non habuimus equos viliores plurimos, & alias species quæ ad paupe-

Ex cap 6.

† *viam peragere.*

Benignitas eius erga pauperes.